

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

3.α. Για την απάντηση στο πρώτο ερώτημα οι μαθητές/-τριες αναμένεται, μέσα από την κριτική ανάγνωση της ιστορικής πηγής, να αξιοποιήσουν τις κατάλληλες πληροφορίες:

- «Η ιλύς είναι η λάσπη που έμενε στα χωράφια μετά την πλημμύρα του Νείλου και τα λίπαινε καθιστώντας τα γόνιμα.»
- «Τρέμουν όσοι βλέπουν την πλημμύρα όταν χτυπούν [ενν. τα κύματα], αλλά τα λιβάδια γελούν, οι όχθες ανθίζουν, τα θεϊκά δώρα έρχονται [ενν. από τον ουρανό], οι άνθρωποι δοξάζουν τους θεούς, η καρδιά των θεών αγαλλιάζει.»

Από την ιστορική αφήγηση του σχολικού βιβλίου [Η Αίγυπτος, Οικονομική, κοινωνική και πολιτική οργάνωση: Η οικονομία] μπορούν να αξιοποιηθούν πληροφορίες από το απόσπασμα:

- «[...]Η ζωή στην Αίγυπτο ήταν άμεσα συνδεδεμένη... αλλά και το ψάρεμα στα νερά του ποταμού.[...]»

Μέσα από τη συνδυαστική προσέγγιση πηγής και ιστορικής αφήγησης αναμένεται να δομηθεί ένα συνθετικό κείμενο που να καταδεικνύει τη σημασία που είχε ο Νείλος και οι πλημμύρες του στη συγκρότηση της οικονομίας στην αρχαία Αίγυπτο.

3.β. Για την απάντηση στο δεύτερο ερώτημα οι μαθητές/-τριες αναμένεται, μέσα από την κριτική ανάγνωση της ιστορικής πηγής, να αξιοποιήσουν τις κατάλληλες πληροφορίες:

- «Η Αίγυπτος λάτρευε επίσης ένα άλλο περιοδικό φαινόμενο, εξίσου τακτικό όπως η πλημμύρα: τον ήλιο»
- «Πώς θα μπορούσε λοιπόν να μη δημιουργηθεί ήδη από τους προϊστορικούς χρόνους ένα ηλιοκεντρικό πολιτικό δόγμα προς τιμήν του θεού Ήλιου;»
- «Πώς θα μπορούσαν οι φαραώ της 4ης δυναστείας,...να μην προσθέσουν το επίθετο Ρα στο όνομά τους;»

Από την ιστορική αφήγηση του σχολικού βιβλίου [Η Αίγυπτος, Ο πολιτισμός: Η θρησκεία] μπορούν να αξιοποιηθούν πληροφορίες από το απόσπασμα:

- «[...]Από την αρχή της αιγυπτιακής ιστορίας... και κατέληξε σε αποτυχία.[...]»

Μέσα από τη συνδυαστική προσέγγιση πηγής και ιστορικής αφήγησης αναμένεται να δομηθεί ένα συνθετικό κείμενο που να αποτυπώνει τη λατρεία των αιγυπτίων προς τον Ήλιο και να παρουσιάζει τους βασικούς θεούς τους.

ΙΣΤΟΡΙΑ Α΄ ΤΑΞΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

3^ο ΘΕΜΑ

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από το κείμενο που σας δίνεται, να παρουσιάσετε:

α. τις συνέπειες των πλημμυρών του Νείλου για την οικονομία της Αιγύπτου. (μονάδες 10)

β. τις θεότητες που λατρεύονταν από την αιγυπτιακή θρησκεία. (μονάδες 15)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η ιλύς είναι η λάσπη που έμενε στα χωράφια μετά την πλημμύρα του Νείλου και τα λίπαινε καθιστώντας τα γόνιμα, γεγονός που προκαλούσε μεγαλύτερο θαυμασμό ακόμη και από τον ίδιο τον ποταμό. Ανάμεσα στα χαραγμένα στις πυραμίδες κείμενα διαβάζει κανείς και την ακόλουθη φράση: «Τρέμουν όσοι βλέπουν την πλημμύρα όταν χτυπούν [ενν. τα κύματα], αλλά τα λιβάδια γελούν, οι όχθες ανθίζουν, τα θεϊκά δώρα έρχονται [ενν. από τον ουρανό], οι άνθρωποι δοξάζουν τους θεούς, η καρδιά των θεών αγαλλιάζει». [...] Η Αίγυπτος λάτρευε επίσης ένα άλλο περιοδικό φαινόμενο, εξίσου τακτικό όπως η πλημμύρα: τον ήλιο. Καθημερινά ο ήλιος ανατέλλει “εξ ανατολών” κατακλύζοντας με τις εκθαμβωτικές ακτίνες του τον κόσμο, φτάνει στο ζενίθ του και δύει το βράδυ με απρόσμενη ταχύτητα. Πώς θα μπορούσε λοιπόν να μη δημιουργηθεί ήδη από τους προϊστορικούς χρόνους ένα ηλιοκεντρικό πολιτικό δόγμα προς τιμήν του θεού Ήλιου; Πώς θα μπορούσαν οι φαραώ της 4ης δυναστείας, δημιουργοί των μεγάλων πυραμίδων, εμπνευσμένοι από την ηλιοκεντρική αντίληψη του σύμπαντος, να μην προσθέσουν το επίθετο Ρα στο όνομά τους;

Λεκλάν, Ζ., «Ο Νείλος, οι Φαραώ και οι θεοί», στο Sartori, Cr., Sacchi, L. (επιμ.), *Αίγυπτος: οι Φαραώ την εποχή των πυραμίδων. Από την προϊστορία έως το 16ο αιώνα π.Χ.*, μτφρ. Άννα Κατσιμπίρη, «Η Καθημερινή», Αθήνα 2007, σσ. 17-22.